

שו"ת יביע אומר חלק ב - יו"ד סימן יז ד"ה (ה) ונראה

היתר לימוד תורה לגוי שבא להתגייר ומה צריך ללמדו לכתחילה ובדיעבד.

(ה) ונראה לפע"ד להביא ראיה לאסור ללמד גוי אף תורה שבכתב, ממ"ש בשבת (לא) בהוא דא"ל להלל גיירי ע"מ שתשימני כהן גדול, וגיירו. והלך וקרא, כיון שהגיע אל והזר הקרב יומת, אמר לו מקרא זה על מי נאמר, א"ל, אפי' על דוד מלך ישראל. נשא אותו גר ק"ו בעצמו וכו'. וכ' המהרש"א בח"א, ק"ק הא אין מקבלין גרים משום שלחן מלכים ולא משום אישות, ולא עדיף האי שנתגייר ללבוש בגדי כ"ג. וצ"ל הא דקאמר אתא קמי הלל וגייריה וכו', לאו דוקא הוא, דלא גייריה עד לבתר הכי שידע שגר אסור בכהונה. ולא קאמר דגייריה אלא שקבל עליו לגייר, ומתוך שלא לשמה בא לשמה. ואין להק' דא"כ היאך לימדו תורה קודם שנתגייר, הא עכו"ם שעוסק בתורה חייב מיתה. די"ל דהכא כיון שבא להתגייר שרי ללמוד תורה. עכ"ל. והא הכא בתורה שבכתב מיירי. ואפ"ה פשיטא ליה למהרש"א דאי לאו דמיירי שבא להתגייר, היה אסור ללמדו תורה. וע' בשו"ת רעק"א (סי' מא), שנשאל אם מותר ללמד מקרא ותפלה לגוי שרוצה להתגייר אח"כ, כשילך למקום שמוותר להתגייר ע"פ חק המלכות. והביא ד' המהרש"א הנ"ל שדעתו להתיר. וכ' כי באמת עיקר קו' המהרש"א דהוי כמו משום שלחן מלכים ואישות, כן הקשו התוס' יבמות (כד:): ד"ה לא בימי דוד. ותירצו דבטוח היה הלל דסופו של הגר לעשות לש"ש. וכ"כ עוד התוס' שם (קט:): ד"ה רעה. הרי דס"ל להתוס' שגיירו קודם שלימדו. וקצת מוכח דס"ל להתוספות דאסור ללמד תורה קודם גרות, מדלא תירצו כמהרש"א וכו', ואמאי לא המתין הלל לגיירו עד שילמדו עמו ויתברר שכוונתו לש"ש. א"ו שאסור ללמדו מקודם. ויש לדחות קצת. ואין בכחי להתיר. ע"כ. נמצא שאף מהתוס' משמע קצת שאין ללמדו תורה שבכתב ג"כ, עד שיתגייר. [וראיתי בספר יפה ללב ח"ה (סי' רמו סק"ט)], שהביא סיום דברי מהרש"א ואין להק' היאך לימדו תורה וכו'. וכ' ע"ז, ולע"ד י"ל שלימדו דיני הלכות מז' מצות דידהו שאין בזה אזהרה. ע"כ. ואין דבריו מובנים, שהרי מבואר בגמ' שלמד עד שהגיע לפסוק והזר הקרב יומת. ומבואר שהיה לומד גם מחוץ לשבע מצות דידהו. ופשוט]. וע' בקונט' זכרון לראשונים אשר בסוף ס' ברך משה, (דקנ"ט ע"א, סי' רמו), שהובא שם מכת"י הגאון מהר"ח מודעי ז"ל, שנסתפק ג"כ אם מותר ללמד תורה לגוי שדעתו למול ולהתגייר בודאי, אלא שמפני הסכנה צריך הוא להמתין זמן מה. וכ' שבא מעשה לידו והורה לאסור, דכל כמה דלא מל גוי הוא. וכדמות ראיה לזה ממ"ש בילקוט תהלים ע"פ לא עשה כן לכל גוי, בעובדא דעקילס ששאל לו אדריאנוס היה לך ללמוד ולא למול, וא"ל אם אין אדם מל אינו יכול ללמוד, שנא' מגיד דבריו יעקב וכו'. [ויש לדחות, שהכוונה שאין לו סייעתא דשמיא בלימודו, והוא לומד ומשכח. וכמ"ש מגילה (ו:): דאוקומי גירסא סייעתא דשמיא הוא]. והכי מוכח מהנהו עובדי דשבת (לא). דבכולהו אמרינן גייריה מתחלה. שו"ר במהרש"א בח"א (שבת שם), שכ' דגייריה לאו דוקא, וכיון שקבל עליו להתגייר שרי ללמוד. וצ"ע. וע' בזוהר ח"ג (עג.) עכ"ל בקיצור. ולכא' קצת סמך לד' מהרש"א מהכתוב עצמו לא עשה כן לכל גוי, אבל לגוי שרוצה להתגייר ש"ד. וי"ל דאדרבה לכל דהו גוי אסור. וע' סנהדרין (עח) וכו"ל. וע"ע להגאון מליבאוויטש בשו"ת צמח צדק (חיו"ד סי' ר), כי עסק התורה תלוי בברית מילה, דקי"ל (חגיגה יג) אין מוסרין ד"ת לגוי, שנא' לא עשה כן לכל גוי. וכן מבואר בזוה"ק פר' משפטים (קמו:), דא"ל עקילס לאדריינוס וכו' שאינו יכול ללמוד תורתן אם לא מל. שכן כתיב מגיד דבריו ליעקב וכו'. וכ"ה בזוה"ק פ' אחרי (עג) וכ"מ במד"ר (פר' בא פי"ט), זאת חקת הפסח שנתנו עצמן ומלו, לקיים מ"ש מגיד דבריו ליעקב וכו'. עכ"ל. והנה מהא דקי"ל (יבמות מז) וש"ע יו"ד סי' רסח), שמלמדים אותו מקצת מצות קלות ומקצת מצות חמורות, עוד לפני שיתגייר, אין להוכיח שמוותר ללמדו תורה, כל שדעתו להתגייר. דשאני התם דלא סגי בלא"ה, שאולי לא ירצה להתגייר, בשמעו את חיוב המצות הללו. וכדאמרינן התם (מז:): מ"ט דאי פריש נפרוש וכו'. ע"ש. שו"ר בתשו' מחנה חיים ח"ב (חיו"ד סי' מה), שעמד על הגרע"א מההיא דיבמות. ות' בדרך אחרת קצת, שאם הב"ד מודיעים לו תורה ודינים כדי שיפרוש ולא יתגייר, א"כ אין הגוי חייב מיתה, שהוא לא ביקש ללמוד, וממילא אין הב"ד עוברים על לפ"ע =לפני עור= וכו'. ע"ש. אולם מצאתי תנא דמסייע ליה לרבינו מהרש"א, הוא המאירי בסנהדרין (עמוד רכט), שכ'

בזה"ל: ב"נ שעסק בתורה שלא לכוונת קיום עיקרי מצותיה, אלא שלבו חפץ לירד לידיעת תורתנו ותלמודינו ראוי ליענש. ומ"מ כל שהוא עוסק בעקרי ז' מצות ובפרטיהם ובמה שיוצא מהם, אע"פ שרוב גופי תורה נכללין בהן, מכבדין אותו אפי' ככ"ג. וכ"ש אם חוקר לדעת לבא עד תכלית שלמות תורתנו, עד שאם ימצאנה שלמה יחזור ויתגייר. וכו'. עכ"ל בקיצור. ומבואר להדיא שמותר ללמדו לפני הגרות, כל שאנו בטוחים שהוא עתיד להתגייר כשלא תהיה לו מניעה מחק המלכות וכיו"ב. והנה ממ"ש המאירי תורתנו ותלמודינו נראה ג"כ שבין בתורה שבכתב ובין בתורה שבע"פ יש לאסור לב"נ. ודלא כמ"ש ידידי המו"ל הרה"ג ר"א סופר נ"י לדייק להיפך. ודו"ק.